

Yeşil Varlık Oranı - Green Asset Ratio

I. Arka Plan

Avrupa Birliği Komisyonu'nun 2018 yılından bu yana yaptığı düzenlemeler sonucu sürdürülebilir finans ve yatırım konusu çerçevesinde önemli değişiklikler yapıldı.¹ Söz konusu düzenlemelerin temel çıkış noktasını BM'nin iklim değişikliğine dair kabul edilen **Paris Anlaşması**² ve AB'nin kendi içinde sonraki süreçte kabul ettiği ilkeler ve politika bütünü olan **Avrupa Yeşil Düzeni** (European Green Deal)³ oluşturmaktadır. Avrupa Yeşil Düzeninde iktisadi faaliyetler "çevresel sürdürülebilirlik" çerçevesinde ele alınmaktadır ve AB'nin sektörler yaklaşımı bakımından da sektörler düzeyinde farklı stratejiler ve aksiyon planları oluşturulmuştur.

AB Komisyonu'nun yapmış olduğu düzenlemeler içinde en göze çarpan hususlardan biri finansal hizmetler sektörünün raporlamada sürdürülebilirlik ile ilgili iktisadi faaliyetleri açıklamasına dair zorunluluktur.⁴ Örneğin, finansal ürünlerin sürdürülebilirlikle ilgili genel etkisi, seçilen sürdürülebilir yatırım hedefini ölçmek için ilgili göstergeler aracılığıyla düzenli olarak raporlanmalıdır. Uygun bir endeksin **referans kıyaslama** olarak belirlendiği durumlarda, bu bilgi, karşılaştırmaya olanak tanımak için geniş bir piyasa endeksi için olduğu kadar belirlenen endeks için de sağlanmalıdır.

Yine söz konusu düzenlemelerin sonucu olarak, Avrupa Bankacılık Otoritesi iklim ve diğer çevreyle ilgili olumsuz etkilerle ilgili sürdürülebilirlik göstergelerine ilişkin bilgilerin içeriğini, metodolojilerini ve sunumunu daha ayrıntılı olarak belirlemek için taslak düzenleyici teknik standartlar geliştirmekle görevlendirilmektedir.

Geliştirilecek teknik standartlar bakımından iktisadi faaliyetlerin çevresel sürdürülebilirliğini belirlemek amacıyla, AB tarafından yol gösterici ve kapsamlı bir çevresel hedefler listesi ortaya konulmuştur. Buna göre belirlenen **altı temel çevresel hedef** şunlardır:

1. İklim Değişikliğinin Azaltılması
2. İklim Değişikliğine Uyum
3. Su ve Deniz Kaynaklarının Sürdürülebilir Kullanımı ve Korunması
4. Döngüsel Ekonomiye Geçiş
5. Kirlilik Önleme ve Kontrol
6. Biyolojik Çeşitliliğin ve Ekosistemlerin Korunması ve Restorasyonu

¹ *Financing Sustainable Growth*, COM (2018) 97 final;
Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on the establishment of a framework to facilitate sustainable investment, COM (2018) 353 final;
Commission Guidelines on Non-financial Reporting, 2019/C 209/01);

² *Council Decision (EU) 2016/1841 of 5 October 2016 on the conclusion, on behalf of the European Union, of the Paris Agreement adopted under the United Nations Framework Convention on Climate Change* (OJ L 282, 19.10.2016)

³ Avrupa Komisyonununun 11 Aralık 2019'da ortaya koyduğu Avrupa Yeşil Düzeni (European Green Deal) AB'nin yeni büyüme stratejisini ve yol haritasını oluşturuyor ve Avrupa'yı 2050'ye kadar karbon salınımlarını en az seviyeye indirerek iklime zarar vermeyen bir kıtaya dönüştürmeyi hedefliyor.

⁴ *Regulation (EU) 2019/2088 of the European Parliament and of the Council of 27 November 2019 on sustainability-related disclosures in the financial services sector*,

Söz konusu çevresel altı temel hedefe uygun olarak; “**çevresel olarak sürdürülebilir ekonomik faaliyetler**” aşağıdaki koşulları karşılayan faaliyetler olarak tanımlanmaktadır;

- A. Yukarıdaki altı çevresel hedeften en az birine önemli katkı sağlarlar;
- B. Diğer çevre hedeflerinden herhangi birine “önemli bir zarar gelmez”;
- C. Sağlam ve bilime dayalı teknik tarama kriterlerine uygunluk;
- D. Asgari sosyal ve yönetim önlemlerine uygunluk

Bu hedefler, koşullar ve bunlara ek olarak sektörler bazındaki yapılmış olan detaylı standart belirleme ve kıyas ölçütlemeleri genel olarak Avrupa Yeşil Düzeninin bir bileşenidir ve “Avrupa Birliği Taksonomisi”⁵ (**European Union Taxonomy**⁶) olarak da anılmaktadır.

Avrupa bankacılık sektörü bakımından, finansal hizmetlerin ve yatırımların da Avrupa Yeşil Düzeni içinde önemli unsur olması dolayısıyla, **AB Komisyonu belirlenen çerçevede sektörel temel performans göstergelerinin belirlenmesini Avrupa Bankacılık Otoritesi’nden talep etmiştir.**

Avrupa Bankacılık Otoritesi de AB Komisyonu’nun yapmış olduğu bütün bu tanımlama ve düzenlemelere uygun olarak, sektörle ilgili **teknik standartların belirlenmesi, kıyas kriterleri oluşturulması, temel performans göstergeleri tanımlanması** ve uygulamanın nasıl olması gerektiğine dair detaylı bir çalışma yapmış ve 1 Mart 2021’de söz konusu çalışmayı bir tavsiye niteliğinde olmak üzere AB Komisyonu’na bir rapor olarak sunmuştur. Söz konusu raporda AB Komisyonu’nun düzenlemelerinde belirtilen ve Komisyon tarafından talep edilmiş olan **temel performans göstergeleri** en önemli hususlar arasındadır.

Bu kapsamda Avrupa Bankacılık Otoritesi’nin belirlediği temel performans göstergelerinden biri de **Yeşil Varlık Oranı’dır (Green Asset Ratio - GAR).**

II. Yeşil Varlık Oranı

Yeşil Varlık Oranı kredi verenin bilançosundaki toplam varlıklara kıyasla iklim dostu kredilerin, avansların ve borçlanma senetlerinin miktarını yüzde rakamına ulaşacak biçimde ölçecek bir temel performans göstergesidir.

Avrupa Bankacılık Otoritesinin önerisi, yatırımcılara iklim dostu iktisadi faaliyetlerinin daha iyi bir resmini vermek için AB bankalarının gelecek yıl **yeşil varlık oranı** yayınlamaya başlamasını gerektirecektir. Ölçüm, bankaların yıllık raporuna dahil edilecektir.

⁵ Avrupa Taksonomisi, hangi etkinliklerin sürdürülebilir olarak sınıflandırıldığını belirlemeye yardımcı olan bir sınıflandırma aracıdır. Düşük karbonlu bir ekonomiye geçişte neredeyse her sektörün oynayacağı bir role sahip olduğuna dikkat etmek önemlidir. Sınıflandırmanın, yeşil yolculuklarına başlamak ve sağlıklı bir Dünya gezegenine katkıda bulunmak isteyen işletmeler için bir kılavuz görevi görmesi amaçlanmıştır. Komisyon şu anda, kullanıcıların taksonomide kolayca gezinmesine izin vererek taksonominin kullanımını kolaylaştıracak bir BT aracı hazırlamaktadır. Araç, 2021’in başından itibaren satışa sunulacaktır.

⁶ Regulation (EU) 2020/852 (Taxonomy) on the establishment of a framework to facilitate sustainable investment

Yeşil Varlık Oranı, banka portföyündeki krediler ve avanslar, borç senetleri, öz sermaye araçları ve geri kazanılan gayrimenkul garantileri dahil olmak üzere, finansal ve finansal olmayan şirketleri (KOBİ'ler, hanehalkları ve yerel yönetimler / belediyeler) de içeren tüm riskleri kapsayacaktır.

Bankaların, zaman içinde Yeşil Varlık Oranlarını artırmak için hangi adımları attıklarını göstermeleri için yatırımcıların baskısıyla karşılaşmaları muhtemeldir, ancak çok az kredi verenin% 100'e ulaşması beklenmektedir.

Kredi kurumları, ayrıntılı bilançolarında toplam uygun varlıklar üzerinde çevresel hedeflere dayalı olarak bileşik bir Yeşil Varlık Oranı yayınlayacaklardır.

Avrupa Bankacılık Otoritesi'ne göre, Yeşil Varlık Oranı'nın uygulamaya konulması, halihazırda bankaların sermaye oranları ile olduğu gibi, finansal kurumların sürdürülebilirlik performansının karşılaştırılabilirliğini sağlamalıdır. Söz konusu oranın karşılaştırılabilirliği için Avrupa taksonomisine (sınıflandırmasına) uygunluğu gerekmektedir. Bu sınıflandırma sisteminde, bir yatırımın ne zaman koyu yeşil (tamamen CO2 içermeyen) veya biraz yeşil (emisyonuz hale geçişe yardımcı olur) olduğu belirlenmiştir.

Bankalar ayrıca, danışmanlık hizmetlerinden, büyük ticaret işlemlerinden ve bilanço dışı risklerin ne ölçüde iklim dostu faaliyetlerden kaynaklandığını gösteren üç farklı gösterge daha yayınlamak zorunda kalacaklardır.

III. Yeşil Varlık Oranı Uygulama Takvimi Beklentisi

Yeşil Varlık Oranı'nın, 2022'den başlayarak 31 Aralık 2021'e kadar olan verilere dayalı olarak bankaların yıllık raporunda yayınlanması öngörülmektedir. Yeşil varlık oranının yayınlanmasıyla, yatırımcılar ve diğer paydaşlar için ilgili kurumun ne kadar sürdürülebilir yatırım yaptığının netleşmesi amaçlanmıştır. Oran ayrıca bankaların ve diğer yatırımcıların Paris İklim Anlaşması'na ulaşmaya ne ölçüde katkıda bulunduğu dair de bir gösterge olacaktır.

Avrupa Bankacılık Otoritesi'nin tavsiyesi olan Yeşil Varlık Oranı'nın ne ölçüde ve ne etkinlikte uygulanacağı AB Komisyonu'nun alacağı kararlara ve izleyeceği yola bağlıdır. Ancak Komisyon'un bazı değişiklikler yapılırsa bile söz konusu temel performans göstergesini –Yeşil Varlık Oranı'nı – kabul etmesi beklenmektedir. Bu husus büyük ihtimalle önümüzdeki 3 ila 6 aylık sürede netleşecektir.